

Nr 758

Av herrar Börjesson i Falköping och Gustavsson i Alvesta, om åtgärder mot bristen på personal inom sjukvården.

(Lika lydande med motion nr 634 i Första kammaren)

Sjuksköterskebristen har sedan länge utgjort ett så allvarligt problem inom vår sjukvård, att det synes nödvändigt med verkligt effektiva åtgärder för att snarast möjligt söka komma till rätta med frågan. Trots den ökade utbildningskapaciteten, som av allt att döma ansetts vara en av de viktigaste åtgärder som vidtagits på området för att eliminera olägenheterna, har man alltså på sina håll stora svårigheter att kämpa med. Avdelningar stängs bl. a. på grund av brist på personal.

Inom alla yrken, som i huvudsak sysselsätter kvinnlig arbetskraft, är avgången från yrket av skilda anledningar stor, framför allt på grund av giftermål. I fråga om sjuksköterskeyrket synes dock avgången vara betydligt större än inom något annat kvinnligt yrke. Men även om giftermålsfrekvensen är hög för sjuksköterskorna, räcker inte detta ensamt som förklaring till att antalet yrkesarbetande sjuksköterskor är litet i förhållande till utexaminerade sköterskor. Inom de flesta andra kvinnliga yrken sker en återgång till yrkesarbete under kortare eller längre tid efter giftermålet. Så torde i regel inte vara fallet med sjuksköterskorna.

Flera orsaker torde samverka till att de gifta sjuksköterskorna i så stor utsträckning helt avstår från att arbeta inom det yrke för vilket de utbildats. I debatten kring den snart nog permanenta sjuksköterskebristen har man som väsentliga orsaker pekat på bl. a. obekväma arbetsförhållanden, svårigheter med barntillsynen, lönevillkoren, beskattningsförhållanden etc. Beträffande pensionerade sjuksköterskor, som väl kunde stanna kvar i yrket, har också villkoren angetts vara otillfredsställande.

På andra områden där brist på arbetskraft föreligger har man i stor utsträckning anlitat utländsk arbetskraft för att avhjälpa svårigheterna. Så torde även i någon mån ha skett inom sjukvården. Emellertid kan man ifrågasätta om inte möjligheterna att i större omfattning rekrytera sjuksköterskor och annan sjukvårdspersonal från andra länder borde närmare undersökas. Visserligen kan utbildningsfrågan spela sin roll i sammanhanget. De svenska sjuksköterskorna har en erkänt gedigen och god utbildning. Men även om man inte ställer samma krav på sjuksköterskeutbildningen i de flesta andra länder torde dock förutsättningar finnas att anlita utländska

sköterskor för en rad vårduppgifter inom det svenska sjukhusväsendet. Sjuksköterskorna har, såvitt vi erfarit, alltså en oerhört stor arbetsbörda. Visserligen har man genom vidareutbildning av lägre vårdpersonal sökt att avhjälpa dessa olägenheter, men av allt att döma har man dock inte ännu helt kommit till rätta med dessa problem.

Enligt vår mening vore rekrytering av utländsk arbetskraft en utväg som bör bli föremål för en snar prövning. Men framför allt gäller det givetvis att snarast undersöka på vilka områden villkoren i första hand måste förbättras för att man skall kunna få tillräckligt många sjuksköterskor i vårt eget land att återinträda i tjänst. Man bör med andra ord se till att yrket blir så attraktivt att flykten från det minskas.

En sådan undersökning måste omfatta såväl arbetsförhållandena som sociala förmåner, lönevillkor och skattekonsekvenser. Naturligtvis är lönefrågan något som parterna har att avgöra, men om den har en avgörande betydelse som orsak till personalbristen, måste detta givetvis klargöras i sammanhanget. Om skattekonsekvenserna, vilka ofta åberopats i debatten om sjuksköterskebristen, tillmätas så stor vikt som det framhållits, är det självfallet angeläget att en lösning snarast åstadkommes. Främst bör man därvid inrikta sig på ökade möjligheter till förvärvsavdrag.

Då vi anser, att de åtgärder som hittills vidtagits för att häva sjuksköterskebristen inte varit tillfyllest för att eliminera de olägenheter som denna bristsituation inom sjukvården medför för alla sjuka, finner vi en skyndsam undersökning av alla sammanhängande faktorer påkallad. Den ökade utbildningskapaciteten kan självfallet vara en lösning på lång sikt, men den aktuella bristen kommer man inte till rätta med utan att snabbt verkande åtgärder vidtas.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla

1. om skyndsam undersökning rörande orsakerna till nuvarande brist på personal inom sjukvården med avseende på arbets-, social-, löne- och skatteförhållandena;

2. om skyndsam prövning av frågan om utländska sköterskor kunde rekryteras för olika vårduppgifter inom sjukhusväsendet;

3. om skyndsam utredning, på grundval av ovannämnda undersökningar, angående åtgärder för ett snabbt hävande av sjukvårdens brist på sjuksköterskor och annan vårdpersonal.

Stockholm den 26 januari 1964

Bengt Börjesson
i Falköping

Rune Gustavsson
i Alvesta